

Eugeniusz Cnotliwy, Dobromir Durczewski

Bugaj, pow. Września. Stanowisko 9 i 10

Informator Archeologiczny : badania 4, 154-155

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dobnie w górnej części domostwa przyległej do wału obronnego i dlatego nie uległy całkowitemu zwęgleniu.

Urozmaicony, aczkolwiek w bardzo zniszczonym stanie, asortyment zabytków zachował się na grodzisku w Bruszczewie w rezultacie nagłego zniszczenia grodu w połowie X wieku lub nieco wcześniej. Jego likwidacji wiązać należy z rozwojem sytuacji politycznej na obszarze Wielkopolski w tym czasie.

Po zakończeniu prac badawczych na grodzisku przywrócono stożkowi jego poprzedni wygląd, przy czym wyrównano zniekształcony podczas ostatniej wojny środek grodziska, na którym przewiduje się ustawienie dużego głazu z odpowiednim objaśnieniem, a stoki grodziska obsadzone zostaną niskopienną roślinnością.

BUGAJ, pow. Września

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Poznaniu

Stanowisko 9 i 10

Badania prowadził dr Eugeniusz Cnotliwy. Sprawozdanie napisał mgr Dobromir Durczewski. Finansował WKZ w Poznaniu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko z okresu wczesnośredniowiecznego, cmentarzysko kultury łużyckiej z okresu halstackiego, cmentarzysko kultury pomorskiej z okresu halstackiego.

Stanowisko 9

Badaniami ratowniczymi objęto obszar cmentarzyska szkieletowego z okresu wczesnośredniowiecznego oraz cmentarzyska kultury łużyckiej. Obydwa cmentarzyska leżą na terenie żwirowni, eksploatowanej na skalę przemysłową. Stanowisko to położone jest między Bugajem — przedmieściem Miłosławia — i zabudowaniami osady Franulka.

Prace poszukiwawcze objęły zachowaną część wzgórza, będącego utworem moreny dennej w postaci wału żwirowego, ciągnącego się na osi wschód-zachód. Przebadano obszar o powierzchni około 950 m². Odkryto 12 grobów szkieletowych, skupiających się w zachodniej części badanego stanowiska, głównie na grzbiecie wzniesienia. Większość szkieletów spoczywała w pozycji wyprostowanej, głową na zachód. Kości były na ogół dobrze zachowane. W grobach znaleziono 5 kabłączków skroniowych — 3 z nich srebrne, noże żelazne, oselkę, naczynie gliniane oraz drewniane z okuciami żelaznymi. Badania wykazały, że mamy do czynienia z cmentarzyskiem rzędowym z X—XI w. W trakcie badań na stanowisku Nr 9 odsłonięto również 6 grobów ciałopalnych, jamowych kultury łużyckiej, tworzących małe skupienie blisko szczytu wzgórza. Część grobów była silnie zniszczona. Jeden grób posiadał obwarowanie kamien-

ne. W niektórych grobach obok fragmentów ceramicznych i spalonych kości natrafiono na drobne ułamki ozdób z brązu. Odkryty fragment cmentarzyska można datować na okres halsztacki.

Stanowisko 10

Stanowisko usytuowane jest na północ od stanowiska 9. Położone jest ono również na terenie żwirowni. Odkryto grób kultury pomorskiej, zawierający obstawę kamienną, 4 popielnice i 3 przystawki. We wszystkich popielnicach obok spalonych kości występowały ozdoby z brązu, jak: szpile, wisiorki, łańcuszki, kółka i inne drobne fragmenty. Na uwagę zasługuje jedna z popielnic, w której znaleziono 37 przedmiotów brązowych. Grób pochodzi z okresu Hallstatt D.

CEDYNIA, pow. Chojna

Muzeum Regionalne w Cedyńi

Stanowisko 2

Badania prowadziła mgr Hanna Malinowska-Łazarczyk. Finansowało Muzeum Regionalne w Cedyńi. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne (XII i XIII w), kościół późnoromański (przełom XIII/IXV w.) i cmentarzysko kultury łużyckiej z okresu halsztackiego.

Kontynuowano badania rozpoczęte w roku 1967, we wschodniej i południowo-wschodniej partii cmentarzyska. W trakcie prac przebadano obszar o powierzchni 2 arów. Odkryto 190 wczesnośredniowiecznych grobów szkieletowych. Był to typowy cmentarz rzędowy. Wszystkie szkielety miały układ na osi wschód-zachód. Zmarli chowani byli w jamach niewiele większych od długości wyprostowanego szkieletu. Część pochówków posiada ślady drewna po trumnach, gwoździe żelazne i żelazne okucia trumien. Dwa groby posiadały obstawę z polnych kamieni. Wśród wyposażenia największą grupę stanowią ozdoby, kabłączki skroniowe, pierścionki, wykonane ze srebra i brązu, paciorki szklane, sprzączki do pasa, wisiorki dzwoneczkowate i szklane guziki. Z przedmiotów użytku codziennego wymienić należy żelazne noże i krzesiwa oraz igły. Podobnie jak i w poprzednich sezonach licznie wystąpiły monety, które datują tą część cmentarzyska na XIII w.

Przy wschodniej ścianie kościoła odkryto fundament prostokątnej przybudówki kamiennej o wymiarach 6 × 4 m. Była to prawdopodobnie zakrystia kościoła. Fundament w niektórych partiach całkowicie zniszczony. Warstwa stanowiąca wypełnisko wkopu fundamentowego przemieszana a w niektórych partiach całkowicie zniszczona. W warstwie tej